

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Aprilis' 14-dikén, 1820.

Nagy Brittaniam.

A' Ministerek ellen való öszszeesküvés' tagjai' perének előelintézésére kinevezetett Udvari Biztosság Mártz. 27-dikén öszszegyülekezvén, ugyan ezen napon az az Esküdtekből álló nagy ítélőszék is gyűlést tartott, melly elejébe ezen Vádolási Akta, minekutánna a' nevezett Biztosság által tökéletes formába öntetődött, végső határozás végett terjesztett. Ugyan azon épületben, egy szobába a' 38 vádoltatott személyek, egy másodikkban a' tanuk voltak, kiknek száma 30-ra telik, s a' kik között vagynak az öszszeesküdtek közzül is ketten, kiknek neveik Adams és Monument. Ugyancsak ide rakásra hordtták s öszszerakták, hogy mindenek láthassák, azon öldöklő eszközet, nyársat, puskát, hegyes tört, dárdát s egyéb effélét, mellyeket az ölta, hogy a' Vádoltatottakat elfogták, az ő külömbkülömb tartalék helyeiken megtaláltak. — Itt sok embernek kellett jelen lenni. — A' Királyi Fő Itélőszék' Elölülője nyitotta ki az ülést gyökeres beszéd által. Megértetni iparkodott az Esküdtekkal azon bűnnek tulajdonságát, mellyel a' megítéltetés végett elejébe állított személyek vádoltatnak, hogy mi némü szempontrol kellessék nékiek ezen bünt tekinteni, és hogy mitsoda büntetések légyenek azok, a' mellyeket a' Birák ezen személyeknek fejekre ki fognak mondani; ha az Es-

küdtek őket, a' feladott vádoltatásra nézve bünösöknek fogják találni.

London város' Westminster nevű részének két képviselője szokott lenni a' Parlamentumban. A' minap eloszlott Parlamentumbéliiek voltak, Sir Francis Bourdett és Lamb. Az első most ismét válosztatott, de Lamb nem. Hárman voltak a' Candidatusok, ugymint Bourdett, Hobhouse, és Lamb. Az utolsó voksoláskor Bourdettnek 5327, Hobhouseének 4882, Lambnak csak 4436 vokasai voltak. Közelébbi levelünkben említettük, hogy Bourdettet éppen most a' Leicesteri Esküdtek törvényszéke bünösnek lenni találta, azért, hogy egy levelében, mellyet ki is nyomtatott, az Országlószeke olcsárlotta: hanem a' büntetés még nem mondatott ki a' fejére. A' Hobhouse válosztatása még nevezetesebbnek látszik lenni sokak előtt, azért, hogy ötet éppen csak most szabadította ki a' fogságból az a' történet, hogy ötet III. György Király meghalván a' Parlamentumnak eloszlattatása miatt a' Constitútz ó' ereje szerént, melly azt tartja, hogy az olyan személy, kit a' Parlamentum fogságra tétetett, ugyan azon Parlamentumnak eloszlattatásakor, eo ipso, szabadon bocsáttassék ki kellett bocsátani. (Már más izben megirtuk: hogy Hobhouse't azért küldötte vala fogságba az alsó ház, hogy nyomtatott irásban merete arra inteni a' népet, hogy a' ház' akkori tagjait gállérjoknál fogva vesse ki a' Parlamentum' szálájából). Két ilyen embereket vá-

Iosztván most Westminster a' maga képviselőjévé, a' Ministeri Ujságok 's név szerént a' Kurir, alkalmatosságot vettek magoknak belőlle, hogy a' Westminster lakosokat legunyolják, így szollván: „Hogy oly két Képviselőt választottak magoknak, kik közül egygyik csak most jött ki a' fogházból, 's a' másik már készül bemeneni.“ — Bourdett azonközben, Leicesterből, Londonba visszaérkezvén, mind e' mellett is oly győzedelmi pompával tartotta Westminsterbe való bemenetelét, hogy az uczákat, mellyeket végig ment, több mint 100,000 ember lepte-el. Ennek felette a' házak' ablakai, fedelei, 's minden egyéb helyek, nézőkkel voltak megpakva, a' kik fejr' keszkenyöket 's borostyán ágakat csóválván, így kiáltottak: „Sokáig éljen Bourdett!“ — Bemenetelét egyenesen azon piacra és azon álláshoz folytatta, a' hol éppen akkor folyt a' Hobhouse' választatásának munkája. Bourdett adta néki az utolsó vokst, 's azzal a' voksolás' munkája berekesztetett. Ugyancsak Bourdett volt az is, ki a' Westminsteriekhez a' Válosztásnak elkezdődése előtt egy levelet intézvén, ajánlotta nekik, hogy Hobhousét és ne Lambot váloszszák, azért, hogy ezen utolsó, ámbár különben jó ember, a' nép' ügyének pártfogásában mindazonáltal nagyon lágy-meleg. — Melly nagyon hallgasson a' Westminsteri nép ezen Báronetnek, Bourdettnek szavára, megítélhetni csak abból is, hogy azt a' faállást, mellyet az ilyen Válosztási alkalmatosságokra szoktak csinálni, 's a' melynek Hastings a' neve, most, Bourdett által kérettetvén, legkissebb bántódás nélkül hágyta a' nép, holott más időkben, legmérgeesebb lármával szokta volt a' válosztás' végződés után, letépni. — A' válosztattaknak a' városon győzedelmi fényes pompával való le- 's' feljárása is

mindjárt a' Válosztás után szokott esni, hanem a' Bourdett jóvállására most ezt a' pompát is, más, meghatározandó, napra halasztották mind két válosztattakra nézve.

I r l a n d i a .

Közönségesen beszélnek Londonban, hogy meghatározta az Anglus Ministerium, hogy, ha az Irlandiai larmázások, a' mellyek némelly Grófságokban igen nagy mértékre léptek, még tovább is tartani fognak, a' Clare nevü Grófságnak közepére Lógert fogna gyűjteni, melyre már tétetnének is az előrevaló készülétek. — Hanem más tudósítások szerént már csenedesedett valamit ezen Irlandiai larmázás. Szent Patrik napján várták, hogy, mint hirteltetett, valami próbát fognának tenni a' Pántlikások: de nem tettek semmi mozdulást.

Hunt, kinek Yorkban foly a' pere, fényes pompával való bemenetellel, 140 pártfogó tanuk által kíséretve, jelent meg ott; az alsóbb nép nagy örvendezéssel fogadta. Azzal vádoltatik, hogy azon 60,000 embereket ő lázasztotta volna fel, a' kik tavaly Manchesterbe, a' törvénnel nem megegyező módon, az az, zászlósan 's katonai pompával, özszeügyülekeztek; 's következképpen, hogy ő lett volna okozója az ott Augustus 16-dikán eléfordúlt vérontásoknak 's általjában a' közönséges csenedesség' megháborittatásának. A' Királyi Prokurátor Scarlett kiváltképpen arra a' szempont-ra tette az Esküdteket figyelmetessé, hogy melly veszedelmes következkéseket hártanak-el a' közönségről, hogy Huntot bünösnek fogják itélni. Ő, Mártzius' 17-dikén olvasta fel az Esküdtek' itélőszéke előtt a' maga mentő beszédjét, a' melly három egész órát tartott. Azolta az Es-

küdttek' kihalgattatása foly, mellyen a' férjfiakból álló közönség, mellyel addig a' szála tele volt, nem igen kap, 's azért nem is nagy számmal van jelen, hanem az aszszonyságok kapnak nagyon rajta, 's azért oly sokan is gyűlnek-be halgatására, hogy csudálni lehetett.

Spanyol Ország.

A' mostani környülállásokra nézve mint nevezetes jelenés úgy emlittethetik az a' fényes pompa, mellyet Madridban Mártzius' 20-dikán, részint a' Királyné' születésének, részint a' Constitúzió' legelsőbbzöri kihirdetetésének megünnepel-tetésekre nézve, a' Királyi Udvarban tar-tottak. Jelen voltak itt: a' Grandesek, az Orzágnak e' végre ide küldött Követ-jei, a' külső Udvaroknak itt lévő Ministe-reik és Követjeik, a' Fő törvényszékek, a' Fő Papság, a' Generálisok és egyéb itt lévő tengeri és katonai tiszték, kiknek min-nyájoknak szerencséjek vala tisztelettel szerencsét kívánni ö Felsegeknek. Való-sággal nagy volt a' megkülömböztetett személlyeknek az Udvarhoz való beto-longása. Az innepet ágyuk' durrogása ad-ta hírül a' sokaságnak, 's az estvének el-következésével az egész várost megvilá-gosítás öltöztette innepi ábrázatba: a' Provisoriai Fő Junta pedig az ál-tal különböztette-meg ezen nevezetes na-pot a' többektől, hogy a' néphez prokla-mátziót intézván, annak szeméi elejébe terjesztette azt, és figyelmetessé tette arra, a' mit az Orzáglószek eddig cselekedett 's a' mit cselekednie még kötelessége sze-rént hátra van. Azon tárgyak között, mellyeket már munkába vett, ezekről tett említést: „Madridban mint az Ország' fő városában a' gazdaságnak és az igasság' kiszolgáltatásának a' Constitúzió'n funná-

lódó Systemáját 's az annak folytatására határozottatott tiszti karokat néhány napok alatt felállította, ugyan ezen munka ha-sonló rövid idő alatt végre fog a' Király-tól a' Fő Junta' jóvallására kiadatott Vég-zéseknek ereje szerént az egész Ország-ban hajtatni; az első lépések már megté-tettek; a' nyomtatási szabadság felállitta-tott; az Inquisitziói (titkos nyomozó széki) ítélőszékek eltöröltettek; azon summa pénzek, fundusok, mellyek a' Status' hi-telére bizattatva voltak, a' magok eredeti határozottatásokra visszaigazittattak, az ezekkel való gazdálkodás a' Kir. kincseknek gazdálkodó hivatalaitól elválosztatott, 's azon Igazgatóknak, kiket a' Cortesek már 1813-ban kineveztek vala, általadattattak. — A' mi még hátra van 's a' mit mostanság mindeneknek előtté megtenni szük-séges leszen, ez, a' Cortesek' öszszegyűj-tetésének elintézése leszen; melly egy nehéz, és a' Fő Juntának egész figyelme-tességét elfoglaló Problema. Ezen Junta tehát a' maga tulajdon bé- és által-látásából oly jóvallást terjesztett a' Király' elejébe: Hogy ö Felsege, ezen tárgyra nézve; még most miden tekintetben, a' mellyekre nézve a' Constitúzió'nak betűji vezér fonal gyanánt nem szolgálhatnak, egyedül csak azt a' lelket kövesse, mel-lyet ö Felsegének a' lelkiismeret 's az ezen Constitúzió' eránt viseltető hajlan-dóság, sugallanak. — A' végén ezen pro-klamátzió'nak a' Frantzia revolúzióra is egy oldalfélt való tekintetet vetvén ezen Fő Junta, intöleg a' Spanyol nemzet' szeméi elejébe terjeszti azon veszedelmeket, mellyeket a' hebehurgia újításoknak szom-juzása egy mindenfele bünhódésekkel trá-gyázott földön a' nepeknek termeni szo-kott, 's a' melly gyümölcsökkel a' Fran-zia revolúzió a' mai világot ily nyilván-ságosan megemesztette — 's hogy ezen

tükörbe való betekintetésre mostanában a Spanyol népnek is nem kevés szüksége van, eieg nyilván mutatják a Kadixsi történetek, 's kézzel foghatólag mutatja végezetre a Párisi több Ultra-Ujságlevelek közt a Journal-des-debates is, egy, alábbkövetkező tudósítás által.

A mi a Kadixban eléfordult történeteket illeti, ezekről ily tudósítást olvassunk ugyancsak a Párisi Ujságokban Kadixból Mártz. 15-dikéről: —

„A tengeri és ágyuzó seregeknek né-mely tisztjeik már 7-dikben elkezdettek vala össze gyülekezni, 's jó számrá szaporodván, ekkor kérés levelet készítettek 's intéztek Generális Villavicencióhoz az éránt, hogy fogadják-el a Constitúziót. Villavicenció a hadi tanátsot össze hivatván, elejébe terjesztette az említett tisztok kérelmét, 's a hadi tanács azt végezte, hogy a kérelmet küldjék Santa Mariába, a fő vezér Freyre hadi szállá-sára, még pedig ajánlással. A Freyre plánuma a lévén, hogy a dolgoknak kifejtődését az Országnak más részein elvárja, a dolgot még mostanról is tovább akarta halasztani, időt akart nyerni; erre nézve még két napi gondolkodásra való időt kívánt; ezen idő 10-dikben telt volna el, de nem nyerte meg kívánságát. Tehát 9-dikben reggeli 6 órakor bemen-vén Kadixba, még azon napon délután-ni 4 órakor a szállása folyosójára kiállott 's a katonák és polgári tisztok által körülvéetve, a Szent Antal piatzán sor-ban álló katonaságnak tudtára adta, hogy a Constitúzió, a Követhazó napon (10-dikben) proklamáltatni fog. Ennek hal-lása valamint a népet úgy a katonaságot is ekkor nagy örvendezésre indította, az örvendezést estve az egész városnak megvilágosittatása és ágyúdurogások jelentet-tek; a Kadixsi Ujságlevelek már még a pompázás rendjét is kiirták vala, mellyel más nap a proklamálásnak véghez kellett volna menni, 's Freyre már az ide-gen Consulokat 's még az insurgensek ve-zérét Quirogát is meghivatta vala, hogy a pompán jelennyenek-meg. Hanem mi-csoda előérzés, micsoda rémlés intette-meg Quirogát, még nem tudhatni — elég az a dologhoz — hogy ő meghatá-rozva vissza izent, hogy meg nem jelenik ezen pompán különben, hanem ha azon katonaság, a melly ott eddig őrizet-ten volt, onnét kitakarodik, és néki a Cortadura előre általadatik, a Puntales erősségeivel egyetemben. Más nap reggel (10-dikben) még folytak ezen alküdozások — midön egyszer csak azt vette észébe a nép, hogy a puszkázás el-kezdődött; a katonáknak egy része azon éjjel lázzadást gerjesztett; az ebben egy-gyetértők a kaszármából az uczákra kirö-hantak, 's azt kiáltozták, hogy Freyre a Király ellen árulást követett-el, 's ezen kiáltozást azon végezvén: hogy éljen a Király a népre, legkissebb válogatás nélkül, férjfiára, aszszonyra, öregre, gyer-mekre, mindenre, még az őket csende-síteni iparkodó tisztokra is, rájok tüzel-tek. Ezen mézárálás ezen napon estvén 5 órakor, mikor a katonák részegen és lan-kadttan, kaszármájikba viszszatértek, meg-szünt ugyan, hanem más nap reggeli 7 órakor ismét elkezdődött, midön már a vámosok is a katonák közzé elegyedvén, nagyon rút dolgokra vetemedtek. Freyre pedig, márekkor, látván, hogy a katonák között a csendességet helyre állítani nem lehet, vissza ment volt Santa Mariába. A katonák, sőt a polgárok is, nem tud-ván mi fog történni a következő na-pon, egész 12-dikben és a következő éjjel, felfegyverkezve vigyáztak, 's a láрма, némelleyek szerint, még 15-dikben

se' szünt volt meg egészen, holott Generalis Valdes az arról való hirdetéset, hogy a' Király Madridban Mártz. 7 - diken a' Constitútziót már maga is elfogadta volna, az uczákra kifüggesztette volt. Nem hittek néki a' katonák 's leszaggatták az uczák' szegleteiről. Nevezetes környül-állás az is, hogy az alatt, míg ezek Kadixban ekképpen folytak, a' hajós sereg Quirogával egygyet értett, a' Constitútzió a' hajókon proklamáltatott, 's a' szigeten és a' hadi hajókon lévő ágyuk egymást barátságosan köszöntötték. —

Az a' tudósítás, melyről feljebb említők, hogy a' Spanyol dolgokról a' Journal-des-debatesben kedvetlenséggel emlíkezik, így következik: — „A' Generális Pol nevezet alatt esmeretes Gróf Romain, a' ki Gallitziában a' milizsiának egy részével magát a' Constitútzió' proklamáltatásának ellene szegezte vala, minekutánna minden véletartók elszélesztettek volna, a' tartományból egészen kikergettetert: hanem e' közben a' Nemzeti sereget is az a' vesztesség érte, hogy annak fő vezérloje Oberster Acevedo elesett. Gróf Romain némellyek szerint Asturiába vette futását, 's még van vezerlése alatt egy maroknyi sereg. Kadixban ugyan, minekutánna a' katonaság affelől, hogy a' Király 7-dikben a' Constitútziót megerősítette, egészen bizonyossá tétetett, a' csendesség helyre állott, de Biskayában még néhány városok találtainak, mellyek a' Constitútziót kihirdetni nem akarják, azért, mert azt monadják, hogy ők a' tartomány' régi jussaihoz akarják tartani magokat.“

A' Király a' Fő Junta' jóvállására a' tartományoknak mind azokat a' fő tisztviselőjüket megerősítette hivataljokban, kik

a' Királynak az Országba lett visszatérésekor tisztségben lévén azolta mások tétettek helyekbe. A' Cortesek' Cancellariáját is egészen arra az állapotra vissza helyhezette a' Király, melyben 1814-ben a' Cortesek' eloszlattatásakor volt, 's oly útasítást szabott elejébe, hogy minden munkájának folytatásához ismét ott kezdjen hozzá, a' hol akkor félbehagyta volt, 's a' Fő Juntát mind addig tanácslásával segítse, míg a' Cortesek' össze nem gyülekeznek. Arról is rendelést tett ő Felsege, hogy a' Constitútzio' Aktája, azon eredeti írásban, melyben készült, úgy a' Státusnak egyéb Aktái is, a' Pecséttel egygyútt, ugyan annak általadattassanak.

A' Cenzúra' Fő Juntája' Elölülőjévé, az a' Quintana nevü Spanyol nevezetett-ki, kit az Ország' első írójának és Poétájának tartanak.

Universit. Frantzia Ország.

Mare nevü Királyi testörzöt, Mártz. 28-dikán három gonosz emberek a' Márs' mezején megtámodván a' földhöz vágták 's azt kívánták tölle, hogy kiáltsa: Eljen a' Császár! Mare ellenben így kiáltott: Eljen a' Király! melyért néhány kardvágásokat tettek rajta a' gonoszok; kiáltására azonközben más emberek is közelitvén arra felé, a' gyilkosok elszaladtak.

A' Conservator' főbb Redaktora Chateaubriand, mint előre kihirdette vala, mihélyest a' Követek' kamarája Mártz. 31-diken az Ujságok' egy ideig Censura' alá lejendő vettetésének meghatároztatását meghallotta, a' 78-dik csomónak kiadásával azonnal megszűnt írni, addig, míg ezen Censúra tartani fog, tudnillik az ezen esztendőnek vége felé vagy pedig a' jövő esztendőben öszszegyüendő kamarák' ülésének elvezedéseig.

Párisban egy Biztosság formáltatott, melynek a' leszen kötelessége, hogy azon idő alatt, míg a' személyes szabadságnak megszorítottása és az Ujságoknak Censuráltatása tartani fog, azon polgároknak familiájikat, a' kik magok, a' Ministereknek adatott hatalomnak ereje szerint elfogattatni 's fogságban tartatni fognak, segítse, 's az e' végre öszszegyülendő adományokat elfogadja. Nevezetes fábrikusok, Prokurátorok, és Tudósok irták-be neveiket, hogy adományokat fognak ezen biztosság' kasszájába küldözni. A' Követek kamarájának tagjai között is nevezetes emberek irták-be neveiket, melyenek: Lafitte, Casimir Perrier, Lafayette, d'Argenson, Keratry, 's többek.

Az Ujságok' Censuráltatásának meghatározatása után egy Királyi Végzést hirdettek-ki a' Ministerek, melyben ezen Censurának minémütsége fejeztetik-ki; ily szavakkal: — „Mi Lajos, Isten' kegyelméből etc. 1.) Czik. Ezen Rendelésnek kihirdetése után 5 napok alatt tartoznak az eddig fennállott Ujságoknak és periodicus írásoknak felelettel tartozó Redaktoraik vagy tulajdonosaik Párisban a' Politziai Praefektus, a' Departamentekben pedig az ott lévő Praefektusok előtt kinyilatkoztatni, hogy írásaikat a' most 1820-ban Mártzius 31-dikén meghatározatott törvénynek tartásai szerint folytatni 's magokat ahoz alkalmaztatni akarják. — 2.) Czik. A' kik ennekutánna valami Ujságlevélnek kiadásához akarnak fogni, tartoznak tollunk arra való meghatalmaztatást nyerni 's e' végre a' mi Belső Ministerünkhöz kérelmet beadni, 's azon esetben, ha kérelmét egyéb eránt valaki megnyerheti, tartozik megmutatni, hogy az 1819-ben Jun. 9-

dikén meghatározatott Cautiót' leheteti. — 3.) Az Ujságíráshoz való Pátenst azon helyen kell jegyzőkönyvbe írni a' hol az Ujságnak irtatása leszen. — 4.) Párisban a' mi Belső Ministerünknél egy Biztosság áll-fenn, m' lyre bizattatik, hogy kiadattatásuk előtt minden Ujságleveleket megvizsgáljon. — 5.) Ezen Biztosság 12 személyekből áll, kiket a' Belső Minister ajánlására mi nevezünk-ki. — 6.) Minden Ujságlevelékben vagy politikai periodicus írásokban találtató tárgyak alá felírni köteveztetik ezen Biztosság a' Viditet, előbb, hogy sem azok nyomatás alá adattatnának. — 7.) A' Biztosság semmi tárgy eránt nem tehet határozást, ha legalább öt tagjai jelen nem lesznek. — 8.) A' Departamentekben három személyekből álló Biztosság adatik a' Préfektus mellé az ott kijövő politikai leveleknek censurálására. — 9.) Mindezeknek felelte még egy 9 tisztviselőkből álló Tanács állittatik-fel a' Politikai levelek' censurájára való felvigyázásra, a' melly tanácsnak tagjait mi a' Justic.-Minister' ajánlására nevezzük-ki. — A' Párisi Censurai Biztosság minden héten egyszer, a' Departamentekben lévőek pedig hónaponként legalább egyszer, fundamentomos okainak felhordásával számolni tartoznak ezen Tanács előtt a' Politikai tárgyak eránt tett határozásaikról. — 11.) Valamelly Ujságlevélnek megszüntetése vagy felfüggesztetése a' Justic.-Minister' helybehagyásával ezen felvigyázó Tanács által esik. — Hátralévő része ezen törvénynek a' festéseket, képeket, 's rajzolatokat illeti, mellyeket hasonlóképpen vizsgálás alá kell adni, min-kelőtte a' közönség elejébe kitétetetnének.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

E r d é l y.

Kolosvárról Böjtmáshavának 6-dikán: —

A' tegnapi és mai napok, a' felhős borongás mellett is, kellemetesebbek voltak és diszesebbek. Az Esztergomi Érsek, a' Magyar Ország Primássa Rudnay Sándor ö Hertzegsége, tegnap déltájban érkezett ide Károlyvárról: hogy a' Királyi Kormánytól, a' melyben mióta az Erdélyi Romai közhitűek' Fő Lelkipásztorságot viselő első Tanátsi Széke volt, minnekelőtte ez Országból új Méltóságának helyére ki-költöznek, — illendőképpen bútsut vegyen. Nagy lévén éhez az Urhoz a' tisztelet, mely valójában nem csak méltóságán, hanem ritka és nagy érdemein is épült — a' Városi Tanáts' követtyein, Senator Szentkirályi Mihály, Ferentzi Móses, Darkó Dániel és Lukáts Györgyen kívül, a' Királyi Fő Kormány' Vice Praesesse is, Méltóságos B. Jó'sika János Ur ö Excelentiája, Kormányi Tanáts' és Hazabeli Cancellarius Méltóságos Csedő László, Kormányi Tanátsos Cserei Miklós, Kormányi Titoknokok Királyi Tanátsos és Abbás Szabó János, B. Apor Lázár és Sebess Antal, Concipista Papp Sámuel, Urakkal egyetemben, a' Lycaeam Pro-Directorától Banó István Urtól, a' fennebb tisztelt Vice Praeses Ur ö Excelentiájának két nagy reménységű tanulófiyaitól, 's két ifjú Gavalléroktól Gróf Beldi Ferentztől 's Gróf Kornis Lajostól, kísértetve, elejébe szekereztek; 's a' Feleki Lejtőn szembe találkozáván, 's illendőleg köszöntvén, bekisérték ezt a' nagy férjfit és ritka Fő Lelki Atyát, sürű ágyuzás és nagy harangszó között, szokott szállására; az öszve-sereglett népnek sokaságához. — Ma, u. m. 6-dikán Hazánk'

tisztes Kir. Kormányozójának Gróf Bánffy György Ur ö Excellentiájának Palotájában, a' hol a' Kormány-Tanáts' ülései tartatnák, az Ország' Tanácsa egybe-gyülekezve lévén, 's a' hozzá tartozó Ágak is öszve hivattatván, ö Hertzegsége a' fennevezett Fő Kormányozó Urral együtt jöttbe a' Tanátsba; a' hol az asztal fejenél lévő két szék közül a' jobb felőlajánlottat elfogadván, igen diszes beszéddel fejezte ki ezen Királyi Tanáts'hoz és az egész Erdélyhez viseltető indulatit; melyre a' nagy tiszteletű öreg Fő Kormányozó is fontos beszéddel megfelelt; ezeket pedig a' Királyi Kormány' Vice Praesesse Bárá Jó'sika János Ur ö Excelentiája, igen tisztelesen, ékesen, mindenképpen magas elméjéhez illőleg fejezte be; melyek után ö Hertzegsége a' maga szállására visszament. A' Fő Tanáts' ülésének bevégezése után a' tisztelve említett Királyi Fő Kormányozó Ur ö Excelentiájánál fényes Uri ebéd következett; estve felé pedig a' Királyi Kormány' Tanátsossai, az említett Vice Praeses Urtól vezéreltetve, ö Hertzegségét a' szállásán is megkeresték, 's ezen Hazához bizonyított jó voltát újabban megköszönvén, magokat és Hazájokat továbbra is jó emlékezetébe, atyai gondjába ajánlották. — Ez a' nagy férjfi betses emlékezetét hagyta ebben az Országban, — 's például szolgálhat mindazoknak a' kik nem itt születve, még is arra rendeltetnek, hogy köztünk nagy méltóságokat viselyenek. A' Püspöki Kormányt és az Oskolák' Fő Igazgatását olyan gondoskodással és munkássággal vitte, mint ha külön-külön csak egyik egyik lett volna egyedül való gondja. Az ifjú Papság' nevelésére, a' Megye Papok' vezérlésére, az Isteni tisztelet' módjának megadására,

az erkölcsi fenytékre, szorgalmatos és sikeres gondja volt. A' Haza' világi ügyeibe, ahoz a' megkülönböztetett kegyelemhez képest, melyben az Országló Felség előtt állani érdemlette, olyan jótévé böltsességgel 's előre való nézéssel elegyedt, melyből ki lehetett látni, hogy nemes szive az Uralkodóhoz és a' néphez egyaránt igaz és egyenes. Az igazságnak 's a' jó rendnek erős oszlopa, a' hátra hagyott talentumoknak, érdemeknek szémes kikeresője, az elnyomattattnak oltalma, — a' Papi Rendnek élesség nélkül szoros Igazgatója volt; 's a' legkissebbekhez is leereszkedő emberségnek tüköre. Rendkívül való jó téteményeit hagyta Erdélyben. Nevezetesen, az Al Vintzi jövedelmet a' Káptalannak vissza adta, — a' Kánonokok' fizetését megnagyobbitotta, a' Clericusok' fundatioját megszaporitotta, a' Szerzetes Házakat rendke szedte; a' Szent Ferentz szorosabb rendü Szerzetének Clericussait Károlyfejérvárra, egy a' végre állított Seminariumba, helyeztetvén, a' magáéból tartotta, és jobb módon való tanittatássokról gondoskodott. — Egész Dioecessist (a' mit még egyik Püspök sem végzett-be) megjárván, a' szegényebb Megyéket adakozásával felsegélte, a' megromlott Templomokat kiújította, egy szóval: sok nyomait hagyta jótévé lelkének! Valóban méltán szerentsélteti Erdély nemes Magyar Országot, hogy ilyen férjfiat szült, 's Első Ersekjének, Primásának, ilyen nyert!!

Magyar Ország.

Pesten, Grusz Antal Ur, a' Törvények Doktora, felesküdt Prokurátor, a' Magyar Törvényeket ideigvalóképpen tanító Professor, egy nagy re-

ménségü fiatal tudós, e' hónap' 6-dikán meghalálozott.

A' Pesti Ujság szerint az ott lévő Evangelicum Templomban Nagy Tsötörtökön (Mártzius' 30-dikán) tellyes muzsikával adatott Ramlernek nevezetes Oratoriuma: „Jésusnak halála.“ Ezen Oratorium Berlinben esztendőnként szokott adatni, mellyet Graun, híres muzsika Szerző alkalmaztatott a' muzsikára. Az itt való előadást Babnigg Máté Ur, az Evangelikusok' iskolájában lévő Énekmeister intézte el, 's részént a' maga tanítványai által, részént pedig a' Muzsika Egyesületnek segedelmével vitte végbe, 's a' mint az ahozértök erössítik, az előadás tökéletesen megfelelt a' czélnak, és a' jelenlévök várakozásának.

B é c s.

Az itt kijövé Udvari Ujságban arról tétetik emlékezet, hogy azon eszközöknek előmozdittatásokra, mellyek által a' papiros pénznek beszédettetésére van czélzás, Parish Dávid és S. M. Röthschild Urakkal oly egygyezés tétetvén, hogy ezek Conventzió szerint való pénzben 20,800,000 forintokat adjanak kölcsön: ehezképpest nékiek egy Fő Adósági Levél (Obligatzió) annak megfelelő számú elidegenithető Obligatziókkal egyetemben, oly határozással adattattak által, hogy egy, ugyan ezen Udvari Ujságban találtató plánum szerint, 20 esztendők alatt, minden esztendőnként egyszer s eriesenként, történeendő sorsvonás által, nyereséggel, a' nyereségeket is a' felvett tökepénzhez számlálván 38 millió 502 ezer és 430 forintokkal fizettesenek vissza. — Erről a' jövé Ujságban többet.